

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сант.

РАТ ДО КРАЈА

ОДЛУЧНОСТ САВЕЗНИКА

Од самог почетка европског рата, државе Споразума и њихови Савезници испољили су непоколебљиву решеност, да велику борбу наставе до коначне победе над непријатељем, који је хтео спутати човечанство у окове. Рат је пролазио кроз разноврсне фазе и ова одлука Споразума остајала је исто тако категорична и апсолутна, као и првога дана. Она је чак уз то расла све више сваким даном. У колико је рат узимао шире размере, испољавала се тим више огромна опасност, која је не само Европи већ и целога свету претила од пангерманизма. Немачка је у вођењу рата искористила сав неморал и дивљаштво, које је урођено германској раси. Борба је добила убрзо облик варварских и крвожедних похода старих векова. Циљ пангерманизма открио се у свем своме подлом и дивљачком карактеру. Немачка влада погазила је све међународне принципе, а германске хорде одале су се грубом пљачкању и касапљењу мирног становништва и рушењу небрањених вароши и културних споменика.

Рат је добио смисао борбе између културе и варварства, између нартања на права и слободе и одбране ових човечанских идеала. Док су армије Споразума и њихових Савезника водиле легалну војну сходно прописима хашких конференција, дотле је Немачка увела у акцију легије убица и паликућа, сумаренски рат против свих бродова без разлике, бомбардовање из ваздуха отворених и потпуно небрањених вароши, пуштање загушљивих гасова и т. д.

Споразум је сасвим природно био принуђен да у извесној мери парира ове злочине немачке, али су против-мере готово искључиво примењиване само против армија ових модерних Татара.

Благодарећи само околности, што је немачки

мучки препад на Европу затакао силе Споразума недовољно спремне, да одмах парирају војну акцију Немаца, овима је пошло за руком, да своју татарску ногу ставе на извесне територије, које су се налазиле на путу остварењу њихових снава о превласти над светом. Белгија, Србија, руска Пољска, извесни окрузи сев. Француске и већи део Румуније пали су у руке овим дивљацима. Режим, који су они завели у заузетим покрајинама не да се упоредити ни са дивљим походима Хуна. Опљачкано је све што је се нашло. На подјармљено становништво ударене су грдне контрибуције. Све одрасло мушко становништво одведено је у ропство и бачено на насилне радове по фабрикама и рудницама, где скапава од глади. А у последње време исти систем почео се примењивати и према женама, па и самој деци. Многбројне побуне крваво угушене речити су сведоци немачких насиља.

За то пак време све немачке колоније прешле су у руке Савезника, у којима су ови завели исти ред и режим, који влада у самим њиховим колонијама. То илуструје најбоље разлику између Савезничког и немачког вођења рата.

Европски рат зашао је већ одавно у трећу годину. Док су државе Споразума успеле да своју војну снагу развију до невероватних размера, моћ Немачке и њених савезника исцрпена је и истрошена у својим основима. Део Савезничких територија, које Немци још држе под својом влашћу плаћен је несразмерно огромним жртвама, за којима без устезања нариче и извлачи кроз лесимистичке закључке и сва немачка штампа. Понављамо опет, да се рат не води ради заузећа земље, већ ради бијења војске. Немачка је истина заузела извесне територије, али без одлучних војних успеха, док су Савезници однели серију великих по-

беда и начели врло дубоко војну снагу Немачке и њених савезника. У једном чланку лондонски «Тајмс» рекао је једну апсолутну и рачунску истину: »Победиће она страна, који има више резерви у људству и материјалу.« Данас је Споразум надмоћнији у свему томе. Његова је победа дакле извесна и несумњива. То Немци увиђају и за то траже мир, како би се за времена спасли од коначне катастрофе. Они осећају дубоко, да су њихови

успеси без утицаја по исход рата, и да се њихова војна зграда већ претвара у кулу од карата, која се може сваког тренутка срушити.

Али и Споразум то зна. Енергичне и убедљиве изјаве његових првих државника и војсковођа сведоче то одвећ јасно. Он је решен више него икад да извојује коначну победу, чији ће трофеј бити слом германизма и он ће је, можда још у најскоријој будућности и извојевати.

»Ви се морате одвићи од Србија ако желите бити Бугари. Језик који сада у говору употребљавате није бугарски. Сваки који не буде говорио бугарски биће најстрожије кажњаван.«

Ова нас појава не изненађује. Покојни Стамбулов, коме се не може оспорити способност једног одличног дипломате, као и покојни егзарх Јосиф, који је такође познат као најпаветнији Бугарин, одавно су прорекли ово што сада сви бугарски официари јавно тврде.

Но било би од интереса знати шта ли би Кнчев и Шопов као и други њихови многобројни плаћени и неплаћени пријатељи из Европе на ово рекли? Неће ваљда и сада рећи да су Срби потплатили цео бугарски официарски и чиновнички кадар па га за Македонице овако кажу. Стиде ли се сада својих лажи од својих сопствених земљака који их онако јавно демантују.

Траже ли и сада Македонију за Бугарску »што у њој живе Бугари«, кад овако јавно признају да Бугара тамо нема?

Изговор да су Срби за три године своје управе у тим крајевима могли посрбити један »туб« народ, недовољан је, а у толико пре, што је цела јавност бугарска за ове три године запенушила се доказујући како је народ незадовољан са Србима и како бугарска Македонија цезне за Бугарском. Од куд ово сада? Где је бол и плач Македонца за Бугарском? Где се Македонци ма и у једној прилици показаше задовољни бугарском окупацијом? Да су Македонци задовољни Бугарима неоспорно би били и они са њима, а да овога није било зар нам најречитије не доказују изјаве бугарских официара и највећих преставника њихових политичких власти, са којима смо ми задовољни.

ПОД БУГАРСКИМ ЈАРМОМ

IV.

Као што смо видели Бугари су ушли у Македонију, као у земљу која је за њих сасвим страна, а према становништву су се понашавали више непријатељски, него ли што је то могао непријатељ чинити. Од куд је ово дошло ико је погодити? Њима су Македонци били «Бугари» само зато што им је било око запело за владне равнице македонске. Колико су их пак сматрала за своје најчистије до наз начин управе који су тамо увели. Кад би њима Македонци били оно зашта су их свету престајали и читаву литературу у Европи отворили од куд би морали уводити тамо онакве драконе мере. Што ма то ни смо чинили? Нека нам Бугари макар и један пример сличан њиховом раду и поступку према тамошњем народу наведу, па да им признамо оно, што би им најрадије било и значим толико жуђе, но знају они то и неће се уверен сам у то упуштати. Није им до полемике, а још мање до признања истине.

Они не крију своје разочарење о Македонцима бар не Бугари из Бугарске, јер о продајним душама из Македоније ми не говоримо. Колико је то разочарење било нека нам послужи само ови примери: Генерал Бојаџијев, приликом пријема гостију о новој години у Охрид, јавно је казао: «Ја сам изненађен мојим земљацима. Овуда, а нарочито у Битољу наглашаван на Србијам. Битољ је сачувао само једну породицу верну бугаризму, а остало је све сумњиво и под утицајем Србијама. Код вас у Охриду видам нешто слично, чујем речи које ме до срца боде. Зар се ја тукох да ослободим «Бугаре», а најбох на Србима. Кад му нико на ову беседу није одговорио — изјавио је да је још незадовољнији

бутањем што значи да је његово мишљење тачно и да га мештани деле.

Неки пуковник Пашинов пред општинском судницом у Битољу рекао је становницима кад су се обратили за намврнице: »Поцр кајте сви. Ви нисте заслужни жртва које за вас учинисмо. Ви нисте никаква вера и жали Боже мукe и жртве наше. Сви сте се посрбили, јер прави Бугари друччије се држе у овом критичном времену по бугарску државу«. Окружни начелник охридски Белев је одговорио грађанима који су тражили леб: Кршите врат. Пре ћу се за све побринути него ли за вас, нека вас нестане, јер сте ви гробари Бугарске. Због вас поднесмо толике жртве, а ви нам гроб ископасте. Нисте за служили ни једне капи бугарске крви, а камо ли околико жртва, Нека вам Срби помогну, кад сте им толико одани били«. Ово су три примера међу хиљадама која се наводе. Нарочито су бугарски официари били галантни у овим изјавама. Они су без устручавања по кафанама, приватним домовима и на забавама јавно говорили да ће Македонија бити гробница Бугарске.

Неки капетан Тодоров у Дебру отишао је још даље. Он је за сваку реч, која му се учинила да је српска, кажњавао са 300 лева, или двадесет пет батина!

Сельаке је испребијао нарочито кад су му се презивали на њ. Ово га је до лудила доводило.

Тврди се да су двојица из Долних Мелничани платили главом због «њћ». На прославу св. Кирила и Методија после говора управитеља школе, који је узносно заслужио ове двојице словенских апостола, узео је реч капетан Тодоров и грађане тако испрескакао што не говоре бугарским матерњим језиком да су му чак и његови земљаци замерили. Том им је приликом рекао:

ГОВОР ЛОЈДА ЦОРЦА

— Важне изјаве о предлозима мира —

Лондон, 8. децембра

Јуче приликом изјаве првог министра поводом предлога о миру који је Немачка понудила парламенту је имао сечан изглед. Много пре доласка министара, сви су посланици били поседали, сва су седишта била заузета како у сали тако и по галеријама. Први министар када је ушао у салу био је бурно акламован. Г. Асквит је такође врло бурно дочекан.

Пре него што је отпочео свој говор Лојд Цорц је рекао:

»Ја узимам на себе најстрашњу одговорност, коју је до сада човек имао.« Затим је Први ми-

нистар говорио о говору канцелара који се ни мало не разликује од ноте која је предата Савезницима.

»Одговор на ове предлоге биће један: он ће се дати у потпуном споразуму са свима Савезницима.

»Била је између Савезника измена мисли и одвојено и независно ми смо дошли на потпуно једнаке закључке.

Ако би се Савезници одазвали Немачкој да дискутују могуће услове о миру, док се она објашњава као победилац, они ће онда својевољно себе ставити у мрежу, чији ће крај бити у немачким рукама.

Услови, под којима би Савезници примили мир, понављани су јарко често. То су: повраћање свију заузетих земаља, накнада за сва недела учињена свету и гаранције против понављања оваквих ствари.

О тој ствари треба највише да се води рачуна јер је у питању живот и смрт милиона људи.

До сада Немачка није показала, да је свесна, да је чинила погрешке против права народа. Без накнаде, мир је немогућан.

Зар се нечовечна дела која је Немачка извршила на суви и мору, могу накнадити са неколико бедних фраза, које је канцелар Бетман Холвег изговорио у Рајхстагу? Зар Савезници могу стићи руку ономе, који је почињено толико злочинства, не давши за њих никакву накнаду?

Иако Савезници теже за миром и то дубоко, јер се гнушају рата, они су одмах увидели да је немачка нота пружала врло слабе наде за чистан и трајан мир. — Какву би наде могао дати о бестан дух војне пруске касте, који би продужио да као и увек доминира, кад би спровео сада сакат мир. У немачком предлогу за мир чује се где одјекује корак пруског милитаризма, који триумфује.

Прави смисао и садржина говора канцеларова значи негативну мира, спорне услове, под којима би овај мир био могућ.

Савезници морају добити услове и гаранције од немачке владе, боље, различне и сигурније од оних, које је Немачка олако понудила.

Ми морамо ставити своје поуздање пре у непобедиву војску, него у колебљиву веру непријатељу. — изјавио је Лојд Џорџ усред одушевљена плескања.

За тим је први енглески министар изјавио, да ће Савезници предати Немачкој формалан одговор за неколико дана.

Пошто је свршио говор о немачким предлозима мира, Лојд Џорџ је учинио изјаву о политички нове владе:

»У најгорем случају, рекао је он, ситуација Румуније имаће као последицу продужене рата, али неће моћи никако изменити основну ситуацију. У Грчкој су Савезници предузели дефинитивну акцију и одлучили да признају представнике у престоницама Споразума великог грчког државника г. Венизелоса.

За тим је први министар одао сјајну част британској војсци, која није престала тући немачку војску.

Министар је рекао, да је он више него икад убеђен у крајњу победу и да не сумња да је народ исто тако чврст и исто тако готов на жртве, као и велика војска, која се бори у Француској.

»Први министар говорећи о марињи рекао је:

»Влада има намеру да стави помрство, према држави, у исте услове, као и железнице. И зраћени су већ планови, не само за ефективнију употребу лађа, већ и за брзо грађење у великом броју нових бродова.

Проучено је бржљиво питање контроле над рудницама каменог угља.

Говорећи о снабдевању земље први министар је изјавио, да влада апелује на народ да је помогне у подели средстава земље, тако да нико, ни жене, ни деца не могу трпети глад.

Он је предложио осим тога на завршетку, да се одмах наимењује директор народне службе, који ће водити рачуна и о цивилној и војној служби народа.

За тим је рекао: »Дошло је време да формалније упитамо за савет и британске колоније од насно прогреса и тока рата. Било би корисно сазвати царску конференцију и изложити ситуацију пред представницима колонија и сложити се с њима ради ускоравања триумфа. Савезничка политика јединства фронта мора постати све већа реалист.»

Завршујући рекао је: »Са најдубљим жаљењем ја сам се одвојио од г. Асквита, са којим ни сам имао никакве личне дисперенције. Од почетка рата мислио сам стално само да спасем чо-

вечанство од ове катастрофе.»

За тим се попео на трибину г. Асквита и рекао је, да је најважнији подвиг борба на Соми, која је ослободила Верден. Он је честитао генералу Нивелу на скорашњој сјајној Верденској победи. »Постаје све очевидање,

рекао је он, да непријатељев мо рал опада.»

Завршујући, одобрио је изјаве Лојда Џорџа, додавши да нема никакве опозиције. Он се придржио гледишту владе о немогућности примана мира, који не би оправдао јуначке жртве војника палих за правду.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са солунског фронта

— француски коминике —

Солун, 8. децембра

Британска артиљерија уђуткала је ватру противничке артиљерије код Неохори, на Струми.

Осредња активност артиљеријска на целом осталом фронту.

Снажне вејавице снега зап. од Битоља.

Француски коминике

Париз 8. децембра

Јужно од Семе Немци јако бомбардују француске линије у току јучерашњег дана, нарочито секторе Бело-а у Сантеру, Берни, Пресоар и Обленкур.

Француска је артиљерија енергично одговарала. На осталом фронту обична канонада.

Солунски фронт. — Неколико патролских сукоба. Киша и магла још трају.

Енглески коминике

Лондон, 8. дец.

У току претпрошле ноћи продорли смо у непријатељске линије у близини Гоменкура, учинили смо велике штете и заробили извесан број војника. У једном патролном сукобу северно од Нев Шапела, шеф непријатељске патроле је убијен а његови војници заробљени.

Непријатељска артиљерија је била доста активна десно од наше линије северно од Соме и у око лини Фестиберта и Иора.

Наше су пак батерије врло јако бомбардовале непријатељске ровове код Гоменкура и у близини Лоса и Хилиша.

Руски коминике

Петроград, 8. децембра.

На реци Вистрица у области Жезуол Сиден наше су извиђачке нападе непријатељске и тактичке одреде.

Румунски фронт. — Пушкарске и артиљеријске дуел. У правцу Ремња — Бузео — в-

већања су имала успеха. На левој обали, Дунав, у области Парлаје одбијени су непријатељска напада. У Добруца предходне једвај де десне краја вола су борбу. У области села Черва и на центру у области Бела Вмажеа ова су сукоби постали врло јаки.

Непријатељски авионици бацали су бомбе на Сулину ве причинивши никакву штету. Пилот Рагозен оборен је елан непријатељски авион који је пао у море.

Италијански коминике

Рим, 8. дец.

У долини Адије наша је артиљерија разјурела непријатељска прикучиљања и уђуткала противничке батерије. На горњем Астику и на платоу Азијага велика артиљеријска активност. На Карсу, непријатељска је артиљерија у размаку јако тукла наше истакнуте положаје.

Наше су пак батерије разјуривле на више места непријатељске трупе у покрету.

Наша је пешадија јако зауварила неколико покушаја непријатељског назирања.

Оборен немачки авиоплан

Солун, 8. дец.

Јављају, да је један немачки авиоплан, који је летео над острвом Тенедом, оборен од артиљерије Савезничких ратних лађа.

БРИЈАН О МИРУ

Одговор на интерпелацију о миру

Париз, 8. децембра.

Седница Сената завршена тајним комитетом дала је прилику г. Бријану да одговори на интерпелацију г. Беранжеа једним значајним говором о владиној политици и о спољној ситуацији. Председник владе је подсетио, да Немачка није никад постигла

неки одлучан успех и од Марије и Изера она је осуђена на пораз. Он је показао, да од англо-француске офанзиве на Соми, талијанске на Карсу, руске у Галицији, јединство акције Савезничких војска је успостављено.

Г. Тулон, сенатор упитао је, какав ће одговор Савезничке владе упутити на немачке предлоге додавши да у заузетим областима, из којих је он изабран, нико не помишља на мир.

Г. Бријан је рекао:

»Сагласан одговор Савезника учиниће се ставивши до знања да је немогуће узети озбиљно у обзир немачку понуду, која је замка и маневар. Немачка преживљује тешке часове, зато тражи мир. Крик за миром је крик слабости и акт пошуклости. Најбољи одговор је сјајна победа на Вердену.» (Радио).

Непоколебљива воља Русије

„Тан“ од 5. децембра 1916.

Говор који је изговорио нови председник руског министарског савета г. Трепов у Думи, унео је чиста ваздуха у атмосферу коју су затровали маневри и лажи немачки. Последњи канцеларови говори покушали су да злоупотребе савест у свету. Дискусије о циљевима рата, гласови о засебној миру, фантазматорије о лажној краљевини Пољске имали су за циљ да унесу забуна у дух и суђење неутралних и народа који се боре за право. Сва се ова подмукла тевтонска зграда руши као дворан од карата пред тако јасним и тако дефинитивним изјавама првог царевог министра.

Г. Трепов сматра испод достојанства на немачка увиђања о руској мобилизацији да би се доказало да је ово прави узрок рату. Са тим су сви начисто. Г. Трепов веће више да, о том дискутује. Пред очигледношћу, резонавања су изгубљено време. Немачка је напала Русију рачунајући на њену дугу припрему и на супериорност свога вооружања да би је прегазила Русија је дигла бачену рукавицу. На германско насиље она ће одговорити ломећи и водити рат до потпуне победе. Прецизирајући изјаве које су учинили његови претходници на трибуни законотворног Скума Г. Трепов је прокламовао: да никад неће бити превременог мира, а утолком више

ФЕЛТОН

Ч. Вукосављевић

„ПОБРАТИМИ“

— Цртице из рата —

Полбожај, новембра.

У нашем пуку, који је од почетка рата имао сјајне успехе и постигао одличне резултате, чији се војници по носе храброшћу својих официра, и утркују се ко ће први улетети у непријатељске ровове, убацили бомбу и заподенути каву, десило се једног дана — приликом једног нашег јуриша — да се нађу два побратима — два противника...

Као деца била су на истом занату, а код истог газде — Србин Лесковчанин и Бугарин из Бугарске. Били су оба ученици, упознали се, здружали, па и по-

братимили. По свршеном занату отишао је сваки на своју страну.

Србин »побратим« са осталом својом браћом сиљно јуриша и удара на вратима своје Отаџбине и гонети непријатеље, чисте стопу по стопу своје земље од небраће, од Татара, који је притискоше и — по њој насиља, плачке, убства и срамоте почивше да ће временом потоци жуборећи, пине певајући и кости по гробовима преврћући се потомству пријати њихова неваљалства и њихова крвава дела, каква они ни од Турака преживели нису.

Једног дана код села Арма-туша Бугаро-Немци покушава-

ју сиљним налетом да наше потисну, но Србин хладан као стена, чврст и одлучан, стоји непомишљив, задаје смртне ударце непријатељу, јер зна да брани своје опаште, јер зна да их треба отерати и казнити за недела њихова. Того дана паде Бугарина у ропство овај Србин »побратим«. Заробише га Бугари и увукоше у њихов ров. У рову га Бугари посматраку и после мало времена издвоји се један Бугарин, приђе му ближе и рече: »А бре побратиме, ти ли си?«

У рову се познадоше и Бугарин »побратим«, бејаше сав сретан и задовољан што му побратим постаде роб, да би могао и према њему као »побратиму« исполити бугарско неверство, подмукао и неваљалство и савблажен довикиваше му: »Тука

се побратиме“ и вређаше га на све могуће начине.

Србин »побратим“ прибривши се мало доцније рече као у шани: »А бре побратиме, шта ћеш да радиш ако моји сада ускоче у шанца?«

Борба се водила крвава и Бугаро-Немци, цемогући одолети сиљном налету српских околова, почеше се повлачити и Срби почеше усклапати у њихове ровове. Бугарин »побратим« видећи Србе, зграби побратима Србина и викну му: »Хвајде, побратиме, да бегаме, ете ги Србите“ и тек да видне зрова Србин побратим дохвати Бугарина и викну му: »Е сад се ти тука побратиме!“ зграби га и задржа га, те тако за кратко врже, два се побратима нађоше, познадоше и заробише и сада побратим Бугарин у на-

шем заробљеничком догору размисља о својој ланосној и неваљалој души, о злочинству које хтеде над својим побратимом Србином извршити. Но ко ће ко Бог?

Злобни, подмукли и неваљали Бугари!

Душа вам је затрована свима неваљалствима, злбом, подмуклошћу и пакосћу Траг који за вама остаје показује да је то траг плачкача и насилника, који се за своја пакосна дела и своје сенке плаше. Припремите се за испаштања, а ваше црне душе спремите за пакао, место које је одавно за њих спремно, јер је скори крај ваших неваљалства, јер се скаваља првичке дванаестом часу, часу нашег слома, наше несреће, која ће вас постави у ко-

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

мира одвојено закљученог, без удела наших Савезника.»

Са истом отвореношћу председник се министарског савета дотиче питања и о циљевима рата. »На гаранције« које г. Бетман Холвег тражи да би прикрио пријезљивања која се Немачка још нада да оствари силом или лукавством, г. Трепов одговара једним јасним експозеом шта Русија очекује од овога рата. Као и њени савезници Русија хоће потпуно победу да би се »отклонила стална опасност насиља која је десетинама годинама узнемиравала цивилизовани свет«. Ова хоће победу тако исто и да би уништила немачки утицај у Русији и да би политика и економски и друштвени развитак словенског царства постали потпуно независни од германског суседа.

Али сем ових циљева општега реда, који се слажу са циљевима свих слободних народа, долазе и други посебни које ће Русија остварити у потпуној сагласности са савезницима. Пре свега, треба руску Пољску ослободити и њој придодати старе пољске територије с оне стране границе. Прво министар Николе II поново потврђује вољу Русије да »обнови слободну Пољску у њеним етнографским границама и у једном нераздвајном јединству са Русијом«, Немачки и аустријски Пољаци биће отргнути испод јарма угњетачког. Источна Прусска, Познанска и Шлесвија имају се одузети од Прусске, краљевина Хохенцолерна има се смањити упола, и, према томе, то ће бити крај њене власти над Немачком, протест немачког милитаризма. Галиција биће изгубљена за Аустрију и дат знак за распадање хаџбуршке монархије. На безобразне немачке маневре, на позиве за засебан мир, царева влада одговара царском одлуком да сруши немачку несрећу. Да се то постигне биће посвећени неискрпни извори Русије које ће огромни напор цивилизованих власти и целог народа управити ка извршењу жељенога циља.

Г. Трепов је истом јасноћом додирнуо и питање о Мореузианама. Он је званично изјавио са трибине оно што читаоци »Тана« знају још пре осамнаест месеци, т. ј. споразум који је закључен 1915. између Велике Британије и Француске на који је пристала и Италија и који на дефинитиван начин утврђује право Русије на Мореузе и Цариград. Вековне

тежње Русије, руководна идеја њене политике која је продрла у најинтимније живе народнога осећања, слободан излас на Средоземно Море, биће остварен. Огромне жртве Русије имаће ову највишу награду, и Румунија, чије се заставе не депршају сада први пут у борби поред руских, имаће исту слободу.

То су непоколебљиве одлуке велике Русије коју ништа неће зауставити да својим Савезницима достигне светлу будућност која ће бити апананса свих народа који се боре за праведну и свету ствар. Г. Трепов је то прокламовао говором ретког и величанственог акцента.

Немачка је већ осетила дејство ове непоколебљиве воље у току овога лета, за време прелива руског таласа који се рашпири до границе Угарске. Хинденбург је искусио ову незадржљиву моћ на источном фронту. Његови помоћници осећају од јуче њено дејство у Румунији. Речи г. Трепова, јасне и одсечне као оштрица грозно ће продриети у тевтонски мозак. Енергија шефа владе позната је у Берлину; у суседној монархији, која је озаконата узимање у маси у војску, знају да ће под управом новог министра руски народ посветити »све своје силе, све своје време раду који ће донети победу.«

Експозе г. Трепова је један од најгордијих и најкатегоричнијих који су учињени у овом рату. Карактер председника руског министарског савета јесте поуздано јемство да ће за речима доћи дела и да ће, у следећој одлуци године која ће наступити, бити бачене противу непријатеља огромне снаге у људима и материјалу једнога народа чији су извори неискрпни. Вера г. Трепова је апсолутна и општа »Сетите се«, каже он, да је ја како страни били непријатељски ударци, крајња победа на нашој страни. Она иде к нама поузданим кораком; појмимо јој уједињени у сусрет.» Дубоке и пророчке речи које ће се винуте поврх непријатељских дигнија. Њих ће чути тако исто и савезници Русије. Ови немају потребу да се уверавају; али израз ове непоколебљиве воље разоудиће њихову и помоћи ће да зажеле из свих својих сила, по цену највећих жртава, да достигну једини и заједнички циљ — победу.

Говор Лорда Керсона.

Говорећи у Г. Дому, Лорд Карсон је изјавио да немачки успеси у Румунији нису тако велики као што се Немачка усваја да нас увери. Свакодневне операције наговештавају нам је немачка ситуација очајна. У унутрашњости земље ситуација није тако повољна као што свет верује. Наш одговор на последње предлоге Немачке о миру мора бити брз. »Није потребно питати енглески народ, ако се потреба укаже, да ли ће усвојити купљење цивилног становништва које је и Немачка себи наметнула.«

Холандска мисија у Битољу.

Г. Ван Дек, холандски лекар и изасланик холандског друштва за помоћ Србима, отишао је прејуче у Битољ са шест холандских болничарки и потребним санитетским материјалом. Он ће тамо у прво време образовати амбуланту, а по том болницу за лечење грђанског становништва.

Одштета.

Атински лист »Неоп Асти« јавља, да ће Савезници тражити од атинске владе одштету, и то за сваког погинулог војника 150 000 драхми, официра 200 000 а укупно 14 милиона.

Лемнос збације краља.

Са Лемноса телеграфски, да је тамо држав помен побједним везивестима у Атини. После помена организован је велики митинг, на коме је проглашено збацивање краља Константина.

Генерал Лиотеј.

Из Марсела јављају, да је тамо етигао генерал Лиотеј, који путује за Париз, да прими портфеј министра војног.

Одвођење Белгијанаца.

Према вестима из Амстердама, број Белгијанаца одведених у Немачку у ропство износи од 1. октобра до 1. децембра 90.000.

Производња муниције.

Из Париза јављају: Министар муниције г. Албер Тома изјавио је, да се производња ратног материјала стално увећава. Она данас достиже 600 тона експлозива, док је у почетку износила само 130 тона. Немци производе дневно 600.000 граната а Савезници 800.000.

Глад у Берлину.

»Берлинер Тагеблат« у броју од прејуче извештава становништво о смањивању obroка намирница услед оскудице, која је нарочито велика у кромпирима.

Цена хлеба.

Како су стигле нове количине брашна, грчка полиција решила је да се цена хлеба од данас сведе на 0'60 драхме по оки.

Члановима Ваљев. Занатлијског Еснафа.

Ради врло важног посла, позивају се сви, војни обвезници, чланови Ваљев. Занат. Еснафа, да у најкраћем року јаве број својих чланова породице. Нека пријатељи и познаници јаве и за породице умрлих и погинулих занатлија од почетка европског рата. Исто то нека ураде и занатлијски раденици из Ваљева и ако нису чланови Еснафа. Тиче се шаљања помоћи породцама. Треба ускоро јавити картома Миливоју С. Николићу кројачу, обвезнику санит. одељења пошта број 999.

Крађа.

Непознати лопови увукли су се у дућан неког Шериф Рухтем Јареца и украли му ствари за 240 франака. Полиција је повела истрагу. По другим делима ухапшено је јуче 6 лица.

ништити коначно потајни и неодговорни утицај на државне послове и образовати владу практичног рада са добро одређеним програмом и која ће се ослањати на поверење и симпатије земље.« (Радио).

Немачки маневар

Вашингтон, 8. децембра
Немачка влада, увидевши слабе тачке својих предлога мира шаље једну ноту америчкој штампи, у којој изјављује да се успостави трајан мир, која би искључивала сваку помисао да се уништи ма који непријатељски народ. Прецизни услови нису понуђени, јер централне силе неће, да почну преговоре везаних руку, а да њихови противници имају потпуно одрешене руке. (Радио).

Румунска ситуација

Париз, 8. дец.
Један телеграм из Јаша јавља, да је ситуација румунске војске умирујућа. У њему се по том вели: Аустро-Немци не могу занемарити садашњи румунски фронт оставивши ту, како сами веле, само просту завесу од људи. Да се покуша пробијање фронта, треба располагати многим трупама, а не ослабљеним резервама. (Радио).

Потопљена немачка оклопњаца

Лондон, 8. дец.
Из Амстердама јављају, да је ономад један енглески сумарен потопио једну немачку оклопњацу, односно дреднот. (Радио).

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Са нашег фронта

— Српски авијацијал извештај — Солун, 8. децембра

7. децембра локалне борбе, које су у пределу коте 1050 узеле нарочиту жучност. Руске трупе показале су том приликом велику активност.

Одлучност Русије

Париз, 8. децембра
Телеграфицу из Петрограда: Савет руске царевине завршио је своје седнице. Он је том приликом изгласао следећу резолуцију: »Пошто цео народ има да чини моћне напоре за крајњи триумф и пошто влада има да ради потпуно споразумно са парламентом, треба у-

Апотека и дрогерија

ЦЕНТРАЛ ИСАН КУЊО
Ул. Везвзедос број 84.
Велики депо апотекарских артикала.
Све врсте фотографских артикала
Одлично развијање плоча за 24 часа.
Мрачна комора на располагању аматера. 9—15

ја ће вас уверити, да још живи Србин, да је моћан и свлан, јер:

Тврд је орах
Вољка чудновата
Не слома га
А зубе поломе!

Из обавештајног Одељења

У обавештајном одељењу имају писма из Србије ова лица. Нека дођу да их приме или јаве адресе да им се пошаљу.

Гавра Церовић, начелник срески, Милутин Јечменић, полицајисар, Драгољуб Миливојевић, начел. окруж у пензији, Мата Лазаревић, чинов. минист. унутр. дела, Бракно Радичевић и Душан Поповић, полицајиски писар, Петар Алмипић, судски чиновник, Живорад Ристић, Живко Николаћ, Душан Берић полицајиски пи-

сар, Будимир Борисављевић начел. срески, Срета Ристић, Лука Ристић, Љуба Филиповић, Душан Н. Атанацковић, Михаило Јаковљевић полицајисар, Милан Мишић начел. срески, Ђорђе Росић, Јеремија Станковић полицајисар, Божа М. Кретић, начелник срески, Петар Павловић полицајиски писар, Риста Ад. Кузмановић полицајисару Милан Николић, кочијаш Маи. унутр. дела, Боривоје Трифуновић пол. писар, Владимир Б. Мидићевић шофер, Александар П. Димитријевић полицајисар и Боривоје П. Димитријевић војник жел. чете, Гојко Никетић адвокат.
Живорад Р. Јеремић, Душан Живковић, Ранко Обрадовић, Ђорђе Савић, Спасоје Спасић контр телегр., Смајка П. Стаменић, Драг Милојевић пуковник, Ко-

ста Дошен начел. гимназије, Јорданка Душана Машића, Светозар Тасић писар, Боривоје Н. монопол писар, Живан Павловић поднаредник—болничар

САОПШТЕЊА

— Да извође предстати Краљ. Срп. Ген. Консулату ради извесног саопштења: г. г. Александар Минх депеша; Миладан П. Љујић учитељ по бр. 3573; Рајко Мишић школски надзорник по бр. 3575; Михајло М. Ристић учитељ по бр. 3574.

— Милоје Ј. Васић пешад. поручник да се јави капетану г. Влади Милнковићу, пошта 504, ради саопштења о његовој фамилији.

— Ратка Ђукића војника—болесника тражи брат каплар Ра-

дојко Ђукић из Свиђашта, срез косанички, да се јави на пошту број 222.

— Гђа Илинка Д. Ј. Димитријевића из Битољске улице 42 у Београду, јавља се писмом своје мужу Видану, да је са децом добро. Писмо се налази код Свет. Ђ. Гајића писара или унутр. дела у Солуну.

— Шарлота Панић из Београд поздравља Вељу Панића војника преко Свет. Ђ. Гајића у Солуну.

— Бранислав Илић, поднаред. пошта 222, моли пријатеље и познанике да га известе ако што знају о његовом ујаку Петру Јовановићу, бив. благајнику из Вел. Градишта

— Стојадин Поповић, обвез. профананта, пошта бр. XII, моли свакога да га известе, ако што зна, о његовом сину Милутину

из Содола, ср. жагуб, окр. по жарев. рањенику.

— Александар К. Ристић кап. II кл., пошта 28, извештава се да је др Владисав Богдановић из Параћина у Паризу rue de Caimes 3, а његов син Миша у школи Etempes, близу Париза. Обојица су здрави. Др Богдановић се труди да најне новца и изјавио је, да ће се јавити г. Александру.

Из канцеларије Владних Комесара, бр. Службено.

ПОШТА За Србију

— Љубомир Ајдуковић кожар. трговац из Београда, извештава своју породицу у Београду, да је жив и здрав и моли да му се јаве истим путем.

ВЕЗУВИО
ВИНО ИЗ ВИНОГРАДА
са везувске лаве
— КЉУЧА КРВ КО ЛАВА —
ЦРНО И БЕЛО

у буранима и на врху, у ма-
тапину Праклијева улици бр. 7—
сокачић.

Аргерија Гуслар

Стовариште
израђеног дувана, цигара
и цигарета

J. БАСТОС
Чист Хава Екстра-Фина

Ставља на знање својој по-
штованој војној клијенти да
је француска чувена кућа J. Ба-
стос отворила стовариште ци-
гара и цигарета у белви паке-
тима, чиста Хавава, нарочито
на господу офицере, као и у
плави и ружичастим пакетима.

Стовариште се налази у ули-
ци Победе (Ники) Бр. 39.
Продаја искључиво само за
војнике савезничких армија.
Продаја на велико и на ситно.
16—30

Атинска Банка

има част известити публику, о-
фицере и војнаке, као и српске
избеглице да је отворила јелву
филијалу

у злу улице која чини угао са
„Грчком Народном Банком“, а
према улици Венизелос.
По споразуму са Министар-
ством Финансија Краљ. Србије,
ова филијала узела је на себе
поштом новца њиховим поро-
цима у Француској, Алжиру,
Тунису, Русији, Корсици у све-
ма француским колонијама, у
Швајцарској, свима Савезничким
и неутралним земљама, као и у
главним градовима Србије.

Филијала је узела на себе и
следеће банкарске операције:
Куповину и продају стране
монете, емисију кредитних пи-
сама, налоге за исплате у свима
градовима Грчке, Европе и пре-
коморских земаља; берзанске на-
логе и исплате купона итд.

Сем тога, по налогу „Српског
Црвеног Крста“ примила је на
себе депоновање новчаних при-
лога која су му намењени.

D-R АЛЕКСАНДРИДЕС
специјалиста за унутарње
болести. — Управник болни-
це за заразне болести

Прима сваког дана од 11—12
пре од 5—6 по подне у фран-
цуској апотеци ул. Франк бр. 35
— у згради француске болнице
— од 2—4 по подне у своме
стану улица престоло, наслед-
ника Борћа бр. 35 — уредно
ул. од булеваром краља Констан-
тина.

Поткожно убризгавање Нео-
калверина као и новог фран-
цуског препарата „Galyi“ про-
мјену свилена. 36—

ПРОДАЈА ВИНА

РАДЊА
М. ПОЛИЧЕВИЋ И КОМП.
добила је велику количину та-
лијанских вина, као: Марсала,
Барбарато, Везув и бело Де
наста. Продаја у флашама по
умереним ценама.

Магазин се налази на кеју
до франц. Генерал Штаба. 7.7

ЧЕЗЕ

На продају једне чезе
са два точка, четири се-
дишта, кошом, једним
коњем старим 6 година.

За обавештења може
се обратити: »Мустафа
Хан, улица Егнатија бр.
77, сваког дана између
8 и 9 сати пре подне.
10—10

Нова Квизара
МЕШУЛАМ и МАТАРАСО

43 улица Велики Александар 43 — Солун.
Велико стовариште свију канцеларијских потреба. Про-
даја ангро и детаљ.
Препоручује се свима надлежствима и канцеларијама
Цене изјумеренје. 56—2

Најбоље и најунусније су

Улица Франк 31 56—2 Солун.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА

„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитете:

Нестос Кики	Дев. 1.—
„ Глубек	„ 0-80
„ Јани	„ 0-65
„ Афрос	„ 0-50

ХАРТИЈА ЗА ПИСАЊЕ за трговце, администра-
цију, адвокате, нотаре — шпартана и
нешпартана. оверси, утији ула хартија;

ХАРТИЈА ШТАМПАРСКА за штампање књига и
новина, бела и у боји, разне каквоће.

ХАРТИЈА ЗА ПАКОВАЊЕ свих каквоћа, величи-
не и боје, за лакша и тежа паковања.

УЛИЦА ЛЕОНТИС СОФУ БР. 9

БРАЋА КОВО

СПРОЋУ ОТОМАНСКЕ БАНКЕ

КАРТОН ОБИЧАН И ФИНИ за прављење кутија
и за повез књига и протокола.

КАРТОН БРИСТОЛ бео и у боји за штампање по-
сетница у ванредно лепим мустрама.

МАШИНЕ ШТАМПАРСКЕ и КЊИГОВЕЗАЧКЕ,
СЛОВА, БОЈЕ новинарске и аксидени.
ЦЕНЕ ИСПОД СВАКЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ
13—60

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ
најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0-50, 0-75 лепта и 1 драхме

Продају се свугде

Главна продаја у филијалу „Атлас“ клок „Бела Кула“
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—30
125—

Најстарија и највећа радња у Солуну

нове помодне робе
МЕРКАДО ЈЕСИД
улица Венизелос бр. 31.

Приселе су огромне количине МЕКИНТОША за господу
и даме, за г. г. пешадијске и коњичке офицере
»IMPERMEABLE« енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА

По цени које искључују сваку конкуренцију.
Велики избор женских налета од плина, штофа и т. т.
најелегантнија крој по последњој париској моди.

Ове недеље приселе штофови за костиме, велике шарене
од шевота, габардина и т. д.

ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ. 42—

СИНОВИ Г. А. ЗРЕРА И К^О ДТД.
СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:
Пошмантерије, чарја, бижутерије, мириса, чапана, пантле-
платна, мушема. Париских артикала, женске
конфекције, гвозђарије и т. д.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —
Продаја на велико и на ситно по истој цени.

Српско Трговачно Друштво А. Д.
из Београда.

— СОЛУН —
Улица Победе бр. 11, на кеју до бископа »Пате« (зреднег).

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове
Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију,
Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује поштом или
упутницама у свима монетама.

Уз сваку пошљку треба нам јавити тачну адресу коме
има новац да се упути.
Прима новац на штедњу и чување.
Обавештења бесплатно. 58 — УПРАВА

ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пуштите саме
цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА
КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

Најбоље и најунусније цигарете и дувани свих врста.
Награђена првом највећом наградом на изложби
у Филадельфији.

НА ПРОДАЈУ У СВИМА ЦУВАНЦИНИЦАМА
Нарочито »Маркато« и ДУВАН ЗА ДУЛЕ. 58—90

Један од најудобнијих и најзанимљивијих варијета-а
у Солуну јесте

„ГЕТЕ“

који се налази на кеју, у близини „Беле Куле“
Програм је врло одабран са много занимљивих та-
чка. Сва је пространа и одлично осветљена.

Пића су од најбољих француских и енглеских ма-
рака. Оркестар одличан.

После варијета кабаро
зато сви у „ГЕТЕ“

ВЕЛИКОЈ МЕЊАЧКО-БАНКАРСКОЈ РАДЊИ
БАНУКА САЛТИЕЛА И С. СКАПЕ

Преко пута Тиринга — СОЛУН — ул. Венизелос 8.

Поверавате ваше мењачке и банкарске послове, јер се
одликује својом солидном и кулантном радњом.

Врши све банкарске послове увек тачно и по дневном
курсу. 80—